

**БД010600 – «Музыкалық білім» білім беру бағдарламасы бойынша
философия докторы (РнД) дәрежесін алу үшін ұсынылған
КОЖЕБАЕВ ДАРХАН ЕРЖАНОВИЧТІҢ
«Музыкалық өлкетану мұрасы негізінде музыка мұғалімін дайындау» тақырыбындағы
диссертациялық жұмысына ресми рецензенттің
ШҚІРІ**

Р/н №	Критерийлер	Ресми рецензенттің ұстанымы
1.	<p>Критерийлердің сәйкестігі</p> <p>Диссертация тақырыбының (бекіту күніне) ғылымның даму бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкес болуы</p>	<p>Ресми рецензенттің ұстанымы</p> <p>Кожебаев Дархан Ержановичтің «Музыкалық өлкетану мұрасы негізінде музыка мұғалімін дайындау» тақырыбында жазылған диссертациялық жұмысы бүтінгі тандағы еліміздегі ғылымды дамытудың басым бағыттарына сәйкес келеді. Зерттеу жұмысы ҚР Президенті Қ.К.Тоқаевтың Қазақстан халқына ұсынған Жолдауларының стратегиялық бағдарламаларына, Қазақстандық білім мен ғылымның жаһандық бәсекеге қабілеттілігін арттыру және жалпыадамзаттық құндылықтар негізінде тулғаны тәрбиелеу және оқытуды және еліміздің әлеуметтік-экономикалық дамуына ғылымның үлесін арттыруды көздеген ҚР білім беруді және ғылымды дамытудың 2020 – 2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасына, Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 12 қазандағы № 726 қаулысына сәйкес 2021-2025 жылдар аралығында нақты және ен маңызды міндеттерді шешуге бағытталған «Білімді ұлт» сапалы білім беру» ұлттық жобасының бағыттарына сәйкес келеді. ҚР «Білім туралы» Заңына, және Жоғары білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына негізделген. Сондай-ақ, 2019-2021 жылдары «Қазақстан Республикасында өлкетануды дамытудың тұжырымдамалық негіздері» әдістемелік ұсынымдары аясында болашақ музыка мұғалімінің тәрбиелік әлеуетін арттыру үшін музыкалық-өлкетану саласы өзекті болып отыр.</p> <p>Болашақ музыка мұғалімдерін дайындау әлі де жан-жақты</p>

		<p>зерттеулерді талап ететін педагогикалық үдеріс ретінде қарастырылады. Осыған орай, диссертациялық зерттеу жоғары оқу орындарындағы музыкалық-өлкетанымдық саласындағы мамандарды дайындау үдерісінің ғылыми-теориялық негіздерін анықтап, оны практикаға енгізудің әдістемесін жасауға арналған.</p> <p>Зерттеу жұмысы ғылымның дамуына елеулі үлес қосады. Диссертацияның құрылымы, тақырыптық-мазмұндық желісі жүйелі және ғылыми-теориялық тұрғыдан дәлелді және практикалық тұрғыдан да өзекті мәселелерді шешуге бағытталған. Зерттеуде қол жеткізген тұжырымдамалар мен қорытындылар нақтылығымен, ғылыми көзқарастың тиянақтылығымен мағызды болып табылады. Зерттеу музыкалық өлкетану мұрасы негізінде болашақ музыка мұғалімін дайындау мәселелерін шешудің жаңа әдіснамалық және әдістемелік тәсілдерін тәжірибе жүзінде ілгерілетуге мүмкіндік береді. Диссертациялық жұмыс музыкалық-өлкетанымдық саласында кәсіби музыкалық білім беру жүйесінің зерттеу аясын кеңейте түсетін іргелі еңбек болып табылады.</p>
<p>2. Ғылымға маңыздылығы</p>	<p>Жұмыс ғылымға елеулі үлесін қосады/қоспайды, ал оның маңыздылығы ашылған/ашылмаған.</p>	
<p>3. Өзі жазу принципі</p>	<p>Өзі жазу деңгейі: 1) жоғары; 2) орташа; 3) төмен; 4) өзі жазбаған</p>	<p>Диссертанттың жұмысты өзі жазу деңгейі жоғары және өзі жазу принципіне сәйкес келеді. Зерттеудің міндеттері орындалып, тәжірибелік тиімділігі дәлелденген. Ізденуші зерттеудің жетекші идеясын музыкалық өлкетану мұрасы негізінде музыка мұғалімін дайындаудың ғылыми-теориялық және практикалық негіздері анықталып, оқу үдерісіне енгізілуі қазіргі еңбек нарығында бәсекеlestікке қабілетті, кәсіби құзіреттіліктерге ие музыка мұғалімдерінің дайындалуына ықпал етеді деп қарастырады. Жұмыс аяқталған, өзіндік қорытындысы бар, тұжырым жасалған, дербес орындаған жұмыс болып саналады.</p>
<p>4. Ішкі принципті бірлік</p>	<p>4.1 Диссертация өзектілігінің негіздемесі: 1) негізделген; 2) жартылай негізделген;</p>	<p>Диссертациялық жұмыстың өзектілігі мен бүтінгі күнгі маңыздылығы жан-жақты айқындалып, негізделген. Ізденуші жұмысының ғылыми тұжырымдары мен қорытындылары</p>

	<p>3) негізделмеген.</p>	
<p>4.2 Диссертация мазмұны диссертация тақырыбын айқындайды</p> <p>1) <u>айқындайды</u>;</p> <p>2) жартылай айқындайды;</p> <p>3) айқындамайды</p>		<p>Зерттеу нысаны мен пәніне сәйкес келеді. Зерттеудің мақсаты мен міндеттері ішкі бірлікке негізделіп орындалған. Диссертация нәтижелерінің ішкі тұтастылығы кіріспелегі ғылыми ашаралында, бөлімдер мен тарауда, тұжырымдарында көрініс тапқан. Зерттеу материалдары тұтастылығымен, логикалық бірізділігімен және қисынды бірілгімен ерекшеленеді. Диссертациялық жұмыстың мазмұны өзара байланыста және сабақтастықта құрылған. Алынған нәтижелер қойылған болжамдарды растап, зерттеудің мақсаты мен міндеттерін шешуге бағытталған.</p> <p>Зерттеу нәтижелерінің дәлелділігі мен негізділігі теориялық-әдіснамалық және салыстырмалы-практикалық тұрғыдан дәлелденуінен, зерттеу мазмұнының ғылыми апаратқа сәйкес келуімен, алынған нәтижелер мен тұжырымдамалардың тәжірибеге ендірілуімен, олардың тиімділігінің эксперимент жүзінде тексерілуімен қамтамасыз етіледі.</p> <p>Докторанттың қол жеткізген нәтижелері мен тұжырымдары, дәлелдері мен дәйектемелерінің ғылыми маңыздылығы жоғарғы деңгейде.</p> <p>Зерттеу жұмысының мазмұны диссертация тақырыбын толықтай айқындайды. Д.Е. Кожобаев диссертациялық жұмысын жазу барысында зерттеу тақырыбына байланысты ғылыми-теориялық, ғылыми-әдістемелік әдебиеттер, халықаралық ғылыми-практикалық топтамаларды, заңнамалық құжат түріндегі материалдарды пайдаланған.</p>
<p>4.3. Мақсаты мен міндеттері диссертация тақырыбына сәйкес келеді:</p> <p>1) сәйкес келеді;</p> <p>2) жартылай сәйкес келеді;</p> <p>3) сәйкес келмейді</p>		<p>Диссертацияның мақсаты мен міндеттері диссертация тақырыбына толықтай сәйкес келеді. Диссертациялық зерттеу барысында докторант алдына қойған мақсаты мен міндеттерді толық орындаған.</p>
<p>4.4. Диссертацияның барлық бөлімдері мен құрылымы логикалық байланысқан:</p>		<p>Рецензияда ұсынылып отырған «Музыкалық өлкетану мұрасы негізінде музыка мүддімін дайындау» тақырыбында</p>

	<p>1) <u>толук байланысқан</u>; 2) <u>жартылай байланысқан</u>; 3) <u>байланыс жок</u></p> <p>4.5 Автор ұзынган жана шешімдер (кағидагтар, әдістер) дәлелденіп, бұрыннан белгілі шешімдермен салыстырылып бағаланған: 1) <u>сыни талдау бар</u>; 2) талдау жартылай жүргізілген; 3) талдау өз пікірін емес, басқа авторлардың сиптемелеріне негізделген</p>	<p>жазылған диссертациялық жұмыстың барлық бөлімдері мен құрылысы логикалық өзара байланысқан, ішкі бірлікке ие. Диссертацияның бөлімдері мен тараулары зерттеу тақырыбының мазмұнын жан-жақты ашып талдауға және жұмыстың біртұтастығына негіз бола алады. Өрбір бөлім қорытындылары қысқаша тұжырымдалған.</p> <p>Диссертациялық жұмыстың әр бөлімінде іденуші отандық және шетелдік ғалымдардың еңбектеріне сүйене отырып сыни талдау жасап, өзіндік пікірін тұжырымдаған. Жалпы педагогикалық және кәсіби музыкалық білім беру саласындағы әдістемелік еңбектерге сүйене отырып, автор музыкалық өлкетану мұрасы негізінде болашақ музыка мұғалімін дайындаудың теориялық-әдіснамалық негіздерін айқындайды: музыка мұғалімдерін дайындаудың тәрбиелік әлеуеті, заңдылықтары, принциптері және әдістері. Сонымен қатар, қазіргі уақытта музыкалық өлкетану мұрасы негізінде музыка мұғалімін дайындаудың педагогикалық шарттары анықталып, практикалық тиімділігі педагогикалық эксперимент нәтижесінде дәлелденді.</p>
<p>5. Фильми жанашылдық принципі</p>	<p>5.1 Фильми нәтижелер мен кағидагтар жана болып табыла ма? 1) <u>толтығымен жана</u>; 2) <u>жартылай жана (25-75% жана болып табылады)</u>; 3) <u>жана емес (25% кем жана болып табылады)</u></p>	<p>Д.Е.Кожебаевтың диссертациялық жұмысындағы фильми нәтижелер мен кағидагтар жана болып табылады:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Музыкалық өлкетану мұрасы негізінде музыка мұғалімін дайындау үдерісі теориялық-әдіснамалық тұрғыдан негізделді; - Музыкалық өлкетанудың педагогикалық мүмкіндіктерін ескере отырып, музыка мұғалімінің тәрбиелік әлеуетін қалыптастырудың құрылымдық-мазмұндық моделі жасалды; - Болашақ музыка мұғалімінің кәсіпнамасы (професснограммасы) дайындалды; - Музыкалық өлкетану мұрасы негізінде музыка мұғалімін дайындаудың шарттары анықталды, тәжірибеде жүзеге асырудың әдістемесі ұсынылды. <p>Диссертацияның қорытындылары толтығымен жана болып табылады. Диссертация қорытындысы зерттеу жұмысы бойынша</p>

	<p>1) <u>ТОЛҒЫМҒЫМЕН</u> жана; 2) жартылай жана (25-75% жана болып табылады); 3) жана емес (25% кем жана болып табылады)</p>	<p>қойылған міндеттерге сәйкес жүргізілген зерттеу нәтижелеріне негізделген. Сонымен қатар, зерттеу нәтижесі бойынша бірнеше ұсыныстар жасалған. Диссертанттың жұмысы ғылыми негізделген зерттеу ретінде ғылыми жанашырлық принципіне сай келеді.</p>
	<p>5.3. Техникалық, технологиялық, экономикалық немесе басқару шешімдері жана және негізделген бе? 1) <u>толығымен</u> жана; 2) жартылай жана (25-75% жана болып табылады); 3) жана емес (25% кем жана болып табылады)</p>	<p>Автордың ұсыныш отырған зерттеу жұмысының ғылыми-тәжірибелік негізі жана әрі негізделген болып табылады. Зерттеу тақырыбына қатысты мәселелерді шешу барысында теориялық, эмпирикалық, зерттеу нәтижелерін сапалы талдау әдістері, эксперимент нәтижелерін өңдеудің математикалық статистикалық әдісі қолданылған. Зерттеу әдістемесін практикада жүзеге асыру барысында музыкалық өлкетану мұрасы негізінде музыка мұғалімін дайындаудың педагогикалық шарттары ұсынылып, тиімділігі тексерілді.</p>
<p>6. Негізгі қорытындылардың негізділігі</p>	<p>Барлық қорытындылар ғылыми тұрғыдан қарағанда ауқымды дәлелдемелерде негізделген/негізделмеген (qualitative research және өнертану және гуманитарлық бағыттары бойынша)</p>	<p>Ізденуші Д.Е.Кожобаевтың диссертациялық жұмысында келтірілген барлық тұжырымдар мен қорытындылар ғылыми тұрғыдан теориялық және эмпирикалық зерттеулердің нәтижесіне негізделіп, дәлелденген. Теориялық зерттеу мәселесі бойынша философиялық, психологиялық, педагогикалық және әдістемелік зерттеулерді, ғылыми әдебиеттерді талдау; салыстыру, жинақтау; білім беру жүйелеріне қатысты стандарттар, білім беру бағдарламалары, нормативтік құжаттар және педагогикалық озық тәжірибелерге талдаулар жасау, жинақтау, салыстыру, модельдеу әдістері пайдаланылды. Эмпирикалық зерттеуде бақылау әдісі, әңгімелесу, сұхбат жүргізу, сауалнама, диагностикалау, педагогикалық зерттеу әдістері қолданылған.</p>
<p>7. Қорғауға шығарылған негізгі қағидааттар</p>	<p>Әр қағидаат бойынша келесі сұрақтарға жауап беру қажет: 7.1 Қағидаат дәлелденді ме? 1) <u>дәлелденді</u>; 2) шамамен дәлелденді; 3) шамамен дәлелденбеді;</p>	<p>7.1 Диссертациялық жұмыста берілген қағидааттар зерттеу нәтижелері арқылы негізделіп, тұжырымдалған. Сол себепті қорғауға ұсынылып отырған қағидааттар дәлелденген болып табылады. 7.2 Қорғауға ұсынылған қағидааттар жана болып табылады, сол себепті олар тривиалды емес.</p>

	<p>4) дәлелденбеді 7.2 Тривналды ма? 1) <u>иә</u>; 2) <u>жок</u> 7.3 Жаңа ма? 1) <u>иә</u>; 2) <u>жок</u> 7.4 Колдану деңгейі: 1) <u>тар</u>; 2) <u>орташа</u>; 3) <u>кең</u> 7.5 Мақалада дәлелденген бе? 1) <u>иә</u>; 2) <u>жок</u></p>	<p>7.3 Диссертанттың зерттеу жұмысының қорытындылары толықтай жаңа:</p> <p>- Бірінші ғылыми нәтиже жаңа, себебі, музыкалық өлкетану мұрасы негізінде болашақ музыка мұғалімін дайындаудың тарихи-теориялық және әдіснамалық негіздері айқындалған, болашақ музыка мұғалімін дайындаудың тәрбиелік әлеуеті анықталған;</p> <p>- Екінші ғылыми нәтиже жаңа. Себебі, алғаш рет музыкалық өлкетанудың педагогикалық мүмкіндіктерін ескере отырып, музыка мұғалімінің тәрбиелік әлеуетін қалыптастырудың құрылымдық-мазмұндық моделі әзірленген;</p> <p>- Үшінші ғылыми нәтиже жаңа. Өйткені, болашақ музыка мұғалімінің кәсіпнамасына (профессияограмма) музыкалық-өлкетанымдық дайындық бағыты қосылып, болашақ музыка мұғалімінің білім беру үдерісінде күздіреттіктер берілген;</p> <p>- Төртінші ғылыми нәтиже жаңа, себебі, педагогикалық шарттар негізінде музыкалық өлкетану мұрасы негізінде болашақ музыка мұғалімін дайындаудың педагогикалық шарттары ұсынылған.</p> <p>7.4 Ұсынылып отырған зерттеу жұмысы қағидадарының қолдану деңгейі кең. Себебі, зерттеуде ұсынылған қағидадардың басым бөлігін мектеп сатысында және педагогикалық институттар мен колледждерде болашақ музыка мұғалімдерін дайындауда, сонымен бірге, басқа да оқу орталықтарында қолдануға болады.</p> <p>7.5 Диссертацияның негізгі қағидадары мен қорытындылары 8 ғылым енбегте жарық көрді. Оның ішінде: ҚР Ғылым және жоғары білім және ТМД мемлекеттерінің Ғылым және жоғары білім саласындағы сапаны қамтамасыз ету Комитеті ұсынған ғылыми басылымдарда – 3, Scopus халықаралық ақпараттық базасына кіретін шет елдік басылымында – 1, Халықаралық және республикалық деңгейдегі ғылыми-тәжірибелік конференция материалдары жинақтарында – 2, халықаралық конгресс материалдары жинақтарында – 1, шетелдік ғылыми журналдарда</p>
--	--	---

8.	<p>Дәйектілік принципі Дереккөздер мен ұсынылған ақпараттың дәйектілігі</p>	<p>— I мақала жарияланған.</p>
8.1 Әдістеменің тандауы - негізделген немесе әдіснама нақты жазылған 1) <u>иә</u> ; 2) <u>жоқ</u>	<p>Зерттеу жұмысындағы әдістеменің тандауы және қолданылуы негізделген. Зерттеуде бақылау әдісі, әңгімелесу, сұхбат жүргізу, сауалнама, диагностикалау, педагогикалық зерттеу әдістері, зерттеу нәтижелерін сағалы талдау әдістерін қолдану арқылы нақты нәтижелерге қол жеткізілген. Зерттеу жұмысында қолданылған әдістер дәйекті дұрыс тандалған.</p>	
8.2 Диссертация жұмысының нәтижелері компьютерлік технологияларды қолдану арқылы ғылыми зерттеулердің қазіргі заманғы әдістері мен деректерді өңдеу және интерпретациялау әдістемелерін пайдалана отырып алынған: 1) <u>иә</u> ; 2) <u>жоқ</u>	<p>Диссертациялық жұмыстың нәтижелері ғылыми зерттеулердің қазіргі заманғы әдістері мен деректерді өңдеу және интерпретациялау әдістемелерін пайдалана отырып алынған.</p>	
8.3 Теориялық қорытындылар, модельдер, анықталған өзара байланыстар және заңдылықтар эксперименттік зерттеулермен дәлелденген және расталған (педагогикалық ғылымдар бойынша даярлау бағыттары үшін нәтижелер педагогикалық эксперимент негізінде дәлелденеді): 1) <u>иә</u> ; 2) <u>жоқ</u>	<p>Диссертациялық жұмыстың теориялық қорытындылар, модельдер, анықталған өзара байланыстар және заңдылықтар эксперименттік зерттеулермен дәлелденген және расталған.</p>	
8.4 Манызды мәлімдемелер нақты және сенімді ғылыми әдебиеттерге сілтемелермен <u>расталған</u> / ішінара расталған / расталмаған	<p>Диссертациялық жұмыстағы манызды мәлімдемелер нақты және сенімді ғылыми әдебиеттерге сілтемелермен расталған. Диссертациялық жұмыстағы манызды мәліметтер зерттеу барысында қолданылған 211 әдебиетке сілтеме жасалумен расталған.</p>	
8.5 Пайдаланылған әдебиеттер тізімі әдеби <u>шолуға жеткілікті</u> /жеткіліксіз	<p>Тақырыпқа сәйкес пайдаланылған әдебиеттер тізімі нақты әрі жеткілікті қолданылған. Әдебиеттер сонғы жаңалықтар мен зерттеулерден дерек беретін әлемдік рейтингті журналдардан, монографиялар мен диссертациялардағы ақпарат көздері болып</p>	

		табылады.
9	<p>Практикалық құндылық принципі</p> <p>9.1 Диссертацияның теориялық маңызы бар: 1) <u>иә</u>; 2) жок</p> <p>9.2 Диссертацияның практикалық маңызы бар және алынған нәтижелерді практикада қолдану мүмкіндігі жоғары: 1) <u>иә</u>; 2) жок</p>	<p>1. Диссертацияның теориялық маңызы бар. Жүргізілген ғылыми зерттеу нәтижесінде музыкалық өлкетану мұрасы негізінде музыка мұғалімін дайындаудың теориялық-әдіснамалық негіздері айқындалып, педагогикалық шарттары ұсынылып, болашақ музыка мұғалімдерін дайындау үдерісі қазіргі талаптарға сай болып, жаңа сапалық деңгейге көтерілуіне жол ашады. Атап айтсақ: Музыкалық өлкетану мұрасы негізінде музыка мұғалімін дайындау үдерісі теориялық-әдіснамалық тұрғыдан негізделді; музыкалық өлкетанудың педагогикалық мүмкіндіктерін ескере отырып, музыка мұғалімінің тәрбиелік әлеуетін қалыптастырудың құрылымдық-мазмұндық моделі жасалды; болашақ музыка мұғалімінің кәсіпнамасы (профессиограммасы) дайындалды; музыкалық өлкетану мұрасы негізінде музыка мұғалімін дайындаудың шарттары анықталды, тәжірибеде жүзеге асырудың әдістемесі ұсынылды.</p> <p>Диссертацияның практикалық маңызы және алынған нәтижелерді практикада қолдану мүмкіндігі жоғары. Бакалавриат және магистратура деңгейлерінде қолданыла алады, сондай-ақ сыйластық, қадірлеу, туған жерге деген сүйіспеншілік, дәстүрге деген құрмет және толеранттылық секілді жеке-кәсіби қасиеттерін дамытуға негіз бола алады. ЖОО-ның білім беру үдерісінде музыкалық өлкетануды жүзеге асыру технологиясы әзірленіп, апробацияланды; авторлық «Музыкалық өлкетану» арнайы курсы білім беру траекториясына енгізілді, ЖОО-ның білім беру үдерісінде музыкалық өлкетануды пайдалану бойынша әдістемелік ұсыныстар дайындалып, ұйымдастырылған; ЖОО-ның және музыка мектептерінің музыка бөлімдерінің оқушылары мен оқытушылары үшін «Күйәуендер» электрондық білім беру қайнары әзірленіп, апробациядан өтті және музыкалық білім үдерісінің цифрландыруын күзеландыратын «Домбыра академиясы» оқу-</p>

		9.3 Практикалық ұсыныстар жана болып табылады? 1) <u>толығымен жана;</u> 2) <u>жартылай жана (25-75% жана болып табылады);</u> 3) <u>жана емес (25% кем жана болып табылады)</u>	Танымдық сайты іске қосылған. Диссертацияда келтірілген практикалық ұсыныстар толығымен жана болып табылады. Оларды кәсіби музыкалық білім беруде музыкалық-өлкетанымдық қызмет саласындағы мамандарды дайындауда қолдануға болады.
10.	Жазу және ресімдеу сапасы	Академиялық жазу сапасы: 1) жоғары; 2) орташа; 3) орташадан төмен; 4) төмен.	Диссертацияның академиялық жазу сапасы жоғары. Диссертациялық жұмыс ғылыми стильде жазылып, барлық талаптарға сай ресімделген. Жұмыс мазмұны тақырып мақсатын толықтай ашып, ғылыми еңбектің сапалы орындалғанынан дерек береді. Теориялық-әдіснамалық тұрғыдан толық аяқталған ғылымизерттеу жұмысы болып табылады.

Шешім: Кожебаев Дархан Ержановичтің «Музыкалық өлкетану мұрасы негізінде музыка мұғалімін дайындау» тақырыбында жазылған диссертациялық жұмысының ғылыми құндылығы мен тәжірибелік маңыздылығы жоғары, талаптарға сәйкес орындалған және толық аяқталған ғылыми зерттеу жұмысы ретінде оң бағаланады. Кожебаев Дархан Ержановичке 6D010600 – «Музыкалық білім» білім беру бағдарламасы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін беру лайықты деп есептеймін.

Рецензент:
С.Сейфуллин атындағы
Қазақ агротехникалық зерттеу университеті,
«Кәсіптік білім беру» кафедрасының меңгерушісі,
п.ғ.к., доцент

М.Д.Есекешова

М.Д.Есекешова

